Vlaams Parlement

stuk **1529** (2011-2012) – Nr. 6
ingediend op 7 mei 2012 (2011-2012)

# Ontwerp van decreet

# houdende wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten

## Advies

van de Raad van State

Stukken in het dossier:
**1529** (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
– Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen
– Nr. 5: Advies van het Rekenhof

verzendcode: FIN

KONINKRIJK BELGIË
---

ADVIES 51.304/1
VAN 3 MEI 2012

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE
---

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste kamer, op 26 april 2012 door de Voorzitter van het Vlaams Parlement verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over amendementen op het ontwerp van decreet 'op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten' (*Parl.St.* Vl.Parl. 2011-2012, nr. 1529/1), heeft het volgende advies gegeven:

51.304/1

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd:

> "De kwestieuze amendementen en het ontwerp van decreet vormen een belangrijk element in de uitvoering van de eerste aanpassing van de begroting voor het begrotingsjaar 2012 van de Vlaamse Gemeenschap. Wijzigingen aan de regeling van het verdelingsrecht hebben ontegensprekelijk ook een gevolg op de begroting en de eerste begrotingsaanpassing. Aangezien de het ontwerp van decreet na adviesverlening nog besproken en gestemd moet worden in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting en de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering het decreet moet bekrachtigen en afkondigen, waarna het ten slotte in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd moet worden, en de gevolgen ervan op de uitvoering van de begroting, wordt beroep gedaan op hoogdringendheid."

*

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

## STREKKING VAN DE AMENDEMENTEN

3. Artikel 109 van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten stelt een recht op verdelingen vast van 1%. Dat evenredig recht is verschuldigd voor:

> "1° de gedeeltelijke of gehele verdelingen van onroerende goederen;
>
> 2° de afstanden onder bezwarende titel, onder medeëigenaars, van onverdeelde delen in onroerende goederen;
>
> 3° de omzetting bedoeld in de artikelen 745*quater* en 745*quinquies* van het Burgerlijk Wetboek, zelfs indien er geen onverdeeldheid is".

[1] Aangezien het om amendementen bij een ontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

51.304/1

Een door de Vlaamse Regering ingediend ontwerp van decreet 'houdende wijziging van het tarief op het recht op verdelingen en gelijkstaande overdrachten' beoogt het verdelingsrecht te verdubbelen.[2]

De thans om advies voorgelegde amendementen bij het voormelde ontwerp van decreet hebben de volgende strekking.

Het tweede om advies voorgelegde amendement voorziet in de verhoging van het verdelingsrecht tot 2,5% in plaats van tot 2%.

Het eerste om advies voorgelegde amendement beoogt in het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten een nieuw artikel 111*bis* in te voegen, waarin in een aantal gevallen wordt voorzien in de vermindering van de heffingsgrondslag. Indien het gaat om de verdeling of afstand bedoeld in artikel 109, 1° respectievelijk 2°, van het Wetboek ingevolge echtscheiding, wordt de heffingsgrondslag met 50.000 euro verminderd (voorgestelde artikel 111*bis*, eerste lid). Eenzelfde vermindering geldt indien de verdeling of afstand geschiedt binnen het jaar volgend op de beëindiging van de wettelijke samenwoning, die samenwoning minstens één jaar ononderbroken heeft geduurd en de betrokkenen nog geen verdeling zijn overeengekomen waarbij zij de vermindering hebben genoten (tweede lid). Voor elk kind van de betrokkenen dat op de datum van de verdeling of afstand recht geeft op kinderbijslag, wordt de heffingsgrondslag nog eens met 20.000 euro verminderd (derde lid). Om de verminderingen te genieten dienen in de akte een aantal vermeldingen opgenomen te worden (vierde lid).

## VORMVEREISTEN

4. Zoals is opgemerkt in het advies bij het ontwerp van decreet,[3] moet de overlegprocedure met betrekking tot de technische uitvoerbaarheid worden nagekomen.[4] De gemachtigde heeft in dat verband meegedeeld dat de "Aanvraag voor technische uitvoerbaarheid werd gelanceerd op 24/04/2012".

Om in overeenstemming te zijn met de vormvoorschriften opgelegd door de bijzondere financieringswet en het samenwerkingsakkoord van 7 december 2001, zal ook de officiële kennisgeving van het antwoord van de Minister van Financiën voorhanden moeten zijn.

[2] *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/1.

[3] Adv.RvS 51.019/1 van 6 maart 2012, *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1529/1, p. 13-14, nr. 5.

[4] Zie inzonderheid artikel 11 van het samenwerkingsakkoord van 7 december 2001.

51.304/1

Immers, vooraleer een parlement zijn goedkeuring kan verlenen aan hem voorgelegde bepalingen, moet deze overlegprocedure zijn doorlopen.

## ONDERZOEK VAN DE AMENDEMENTEN

### Eerste amendement

5. In het voorgestelde artikel 111*bis* van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten komen allerlei onderscheiden behandelingen voor.

Zoals bekend geldt het gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel ook in belastingzaken. Artikel 172 van de Grondwet bevestigt de toepasselijkheid van de grondwettelijke regels van gelijkheid en van niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet) in fiscale aangelegenheden. Deze bepaling is immers een precisering of een bijzondere toepassing van het in artikel 10 van de Grondwet geformuleerde algemene gelijkheidsbeginsel.

Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof is een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de terzake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Voor het verschillend behandelen van bepaalde categorieën in de voorgestelde regeling, dient dan ook telkens een deugdelijke verantwoording voorhanden te zijn. Binnen de korte tijd die hem voor zijn onderzoek is gelaten, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, het voorgestelde op dit punt niet exhaustief kunnen onderzoeken. Hij beperkt zich tot de navolgende opmerkingen.

6. Bij het amendement is de volgende verantwoording gevoegd:

> "Dit voorstel houdt een vermindering in van het verschuldigd verdeelrecht voor gehuwden die in het kader van hun echtscheiding één of meerdere onroerende goederen die eigendom zijn van beiden aan één van beide partners toebedelen en voor wettelijke samenwonenden die in het kader van de formele beëindiging van hun wettelijke samenwoning één of meerdere onroerende goederen toebedelen aan één van beide

partners. Aangezien beide categorieën hun samenleving hebben geformaliseerd en daardoor wederzijdse rechten en verplichtingen hebben opgenomen, is het verantwoord hen een tegemoetkoming toe te kennen bij de formalisering van de beëindiging van hun samenleving. Door het gebruik van de techniek van het abattement wordt een oplossing geboden om sociale- en gezinsaspecten te integreren en beantwoordt men op die manier beter aan het lenigen van een sociale nood ("centen in plaats van procenten"). Zo betaalt men geen verdelingsrecht voor de eerste schijf van 50.000 euro. Indien er meerdere goederen betrokken zijn bij de verdeling, geldt dit abattement voor alle goederen samen. Dit bedrag wordt verhoogd met 20.000 euro per kind. Het voorstel beantwoordt aan de vraag naar scherpe formulering om juridische zekerheid te garanderen."

De gemachtigde voegde daar nog het volgende aan toe:

"De verdeling van onroerende goederen die volgt op een relatiebreuk is meestal een bijzonder netelige kwestie. Naast de emotionele geladenheid die een dergelijke verdeling met zich meebrengt kan een verhoging van het verdelingsrecht voor deze onroerende goederen voor deze gezinnen voor bijkomende financiële problemen zorgen. Daarom en mede gelet op de stringente budgettaire context wordt het recht op 2,5% gebracht, doch wordt er een korting op de heffingsgrondslag voorzien indien de verdeling het gevolg is van hetzij de beëindiging van het huwelijk door echtscheiding hetzij de beëindiging van de wettelijke samenwoning. De bedoeling van het amendement is zowel gezinsvriendelijker te zijn en tegelijkertijd budget neutraal te zijn."

Daaruit kan worden afgeleid dat het de bedoeling is van de indieners van het amendement om oog te hebben voor de sociale nood en het gezinsaspect naar aanleiding van een relatiebreuk.

7. Het voordeel geldt enkel voor verdelingen en afstanden zoals bedoeld in artikel 109, 1° en 2°, van het Wetboek van registratie-, hypotheek- en griffierechten in het kader van een echtscheiding of de beëindiging van een wettelijke samenwoning. Op de vraag waarom de regeling daartoe beperkt is, gaf de gemachtigde volgende verklaring:

"Artikel 109, 3° zijn situaties die voortkomen uit het overlijden van één van de echtgenoten, die zijn echtgenote en andere erfgenamen (doorgaans kinderen) als erfgenamen nalaat. De overlevende echtgenote wordt in principe vruchtgebruiker van de onroerende goederen nagelaten door de overledene en de andere erfgenamen worden de blote eigenaars van dezelfde onroerende goederen. Wanneer de overlevende echtgenote de omzetting van haar vruchtgebruik vraagt, zoals het burgerlijk wetboek dat voorschrijft, is het registratierecht van 1% verschuldigd. Gelet op het feit dat dit amendement inspeelt op de situaties echtscheidingen en beëindiging van wettelijke samenwoning, vindt dit geen toepassing in Artikel 109, 3°."

51.304/1

8. Voor de verdelingen en afstanden bedoeld in artikel 109, 1° en 2°, van het Wetboek wordt het voordeel slechts toegekend in geval van een echtscheiding of de beëindiging van een wettelijke samenwoning. Nochtans kan er ook bij een relatiebreuk in het kader van een feitelijk samenlevingsverband sprake zijn van sociale nood en van gezinsaspecten.

Wat de verschillende behandeling van gehuwden en samenwonenden betreft, heeft het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 181/2009 van 12 november 2009 het volgende opgemerkt:

> "B.7. De juridische toestand van een samenwonende die is gehuwd, van een samenwonende die een verklaring van wettelijke samenwoning heeft afgelegd en van een samenwonende die noch gehuwd, noch wettelijk samenwonend is, verschilt, zowel wat zijn plichten tegenover de persoon met wie hij samenwoont als wat zijn vermogensrechtelijke toestand betreft.
>
> Die verschillen kunnen, wanneer zij verband houden met het doel van de maatregel, een verschil in behandeling tussen die drie categorieën van samenwonenden verantwoorden."

Gelet op het vooropgestelde doel van de regeling lijkt er geen verantwoording voorhanden te zijn waarom het voordeel niet eveneens zou moeten worden gegeven in het geval van een relatiebreuk bij een feitelijk samenwoningsverband.

Als het gemaakte onderscheid behouden blijft, zal daarvoor een deugdelijke verantwoording geboden moeten kunnen worden.

9. De regeling voor gehuwden verschilt ook van de regeling die geldt voor wettelijk samenwonenden, aangezien voor die laatste categorie vereist wordt dat zij ten minste één jaar ononderbroken wettelijk samenwoonden.

Daarover ondervraagd, verantwoordde de gemachtigde dit onderscheid als volgt:

"Ligt in de lijn van een duurzame samenlevingsband."

Al kan men zich bij deze summiere verantwoording iets voorstellen – een wettelijk samenwoningsverband kan op een eenvoudige manier en zonder veel formaliteiten beëindigd worden (zie artikel 1476, § 2, van het Burgerlijk Wetboek), terwijl voor een echtscheiding een rechterlijke tussenkomst vereist is –, toch zou een meer precieze verantwoording op haar plaats zijn. Onder meer de keuze van de termijn dient nader te kunnen worden verklaard.

10. Het voordeel wordt enkel toegekend bij verdelingen of afstanden binnen een termijn van één jaar volgend op de beëindiging van de wettelijke samenwoning.

51.304/1

Aan de gemachtigde is gevraagd hoe kan worden verantwoord dat voor wettelijk samenwonenden de verdeling of afstand dient te geschieden binnen het jaar volgend op de beëindiging van de samenwoning. Hij antwoordde:

> "Redenering achter deze voorwaarde is dat (ex)-partners bij de verdeling doorgaans niet meer samenwonen en wordt er vereist dat de samenwoning er wel was in de periode van 12 maanden voor de akte van verdeling."

Uit die verklaring blijkt niet waarom deze voorwaarde niet geldt bij echtscheiding en waarom er meer bepaald is geopteerd voor een periode van één jaar.

11. Gelet op het voorgaande, zullen al de in het amendement gehanteerde onderscheiden verantwoord moeten kunnen worden en verdient het aanbeveling om die verantwoordingen in de parlementaire voorbereiding op te nemen.

Tweede amendement

12. Binnen het beperkte onderzoek zijn bij het tweede amendement geen opmerkingen te maken.

---

51.304/1

De kamer was samengesteld uit

| | | |
|---|---|---|
| de Heren | M. VAN DAMME, | kamervoorzitter, |
| | J. BAERT,<br>W. VAN VAERENBERGH, | staatsraden, |
| Mevrouw | G. VERBERCKMOES, | griffier. |

Het verslag werd uitgebracht door Mevrouw K. BAMS, eerste auditeur.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

G. VERBERCKMOES M. VAN DAMME